

Dodatok č.5

Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a žiakov s podpornými opatreniami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania

6.1. Legislatívne východiská

Základné legislatívne východisko pri vzdelávaní žiakov so ŠVVP a žiakov s podpornými opatreniami, ktorým sa škola vo výchovno-vzdelávacom procese riadi, je zákon č.245/2008 Z. z. Zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý definuje inkluzívne vzdelávanie, špeciálnu výchovno-vzdelávaciu potrebu, princípy debarierizácie a desegregácie, ako aj stupne podpory a podporné opatrenia v súlade s Katalógom podporných opatrení.

§ 2

i) špeciálnou výchovno-vzdelávacou potrebou požiadavka určená diagnostikou v zariadeniach poradenstva a prevencie na poskytnutie podporného opatrenia vo výchove a vzdelávaní (ďalej len „podporné opatrenie“) dieťaťu alebo žiakovi podľa písmen j) až p) a dieťaťu alebo žiakovi, ktorého zdravotný stav, sociálne podmienky, jazykové schopnosti, nadanie, správanie, kognitívne schopnosti, motivácia, emocionalita, tvorivosť alebo zručnosti vyžadujú poskytnutie podporného opatrenia,

ag) inkluzívnym vzdelávaním je spoločná výchova a vzdelávanie žiakov uskutočňované na základe rovnosti príležitostí a rešpektovania ich výchovno-vzdelávacích potrieb a individuálnych osobitostí a podporujúce ich aktívne zapojenie do výchovno-vzdelávacích činností školy alebo školského zariadenia,

ah) segregáciou vo výchove a vzdelávaní konanie alebo opomenutie konania, ktoré je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania podľa osobitného predpisu a v dôsledku ktorého dochádza alebo by mohlo dôjsť k priestorovému, organizačnému, fyzickému alebo sociálnemu vylučovaniu alebo oddeľovaniu skupiny detí, žiakov, poslucháčov alebo účastníkov výchovy a vzdelávania bez dôvodu, ktorý vyplýva z tohto zákona.

V šk. roku 2019/20220 sme sa zapojili do výzvy „V ZŠ úspešnejší“ a získali sme nenávratný finančný príspevok z európskych fondov na projekt „Podpora inkluzívneho vzdelávania“. Od 1. 9. 2019 sme projekt začali realizovať. V rámci projektu sme vytvorili 4 nové pracovné miesta. Od školského roku 2021/2022 pokračujeme v tomto projekte cez MPC/NIVAM s názvom „Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II“. V rámci projektu sme obsadili personálne zabezpečenie 6 pracovných miest. Jednu pracovnú pozíciu sociálneho pedagóga a päť pracovných pozícií pedagogických asistentov. V školskom roku 2023/2024 na NIVAM projekt POP II nadväzuje projekt POP III – Pomáhajúce profesie

v edukácii detí a žiakov III so zachovaním všetkých 6 pracovných pozícií. Okrem toho škola zamestnáva ďalších dvoch pedagogických asistentov pridelovaných školám Ministerstvom školstva a taktiež školského špeciálneho pedagóga. V práci so žiakmi so ŠVVP úzko spolupracujeme aj so zariadeniami poradenstva a prevencie - CPP Zuzkin park 10, Košice, CPP Karpatská 8, Košice.

Pri výchove a vzdelávaní žiakov so ŠVVP škola postupuje podľa Prílohy č.2 k Dodatku č.11, ktorý schválilo MŠVVaŠ SR dňa 18.7. 2022 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie s účinnosťou od 1.9. 2022. Podľa svojich možností je škola povinná zabezpečiť:

- odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky zodpovedajúce individuálnym potrebám žiaka,
- vypracovanie individuálneho vzdelávacieho programu,
- uplatňovanie špecifických foriem komunikácie,
- vyučovanie za pomoci ďalšieho pedagogického alebo odborného zamestnanca, individuálne alebo skupinovo, prednostne v triede alebo aj mimo triedy, pričom obsah, formy a postup vyučovania sa konzultuje s príslušným učiteľom,
- možnosť flexibilne prispôbiť rozsah a štruktúru vyučovacej hodiny podľa aktuálneho stavu a potrieb žiaka,
- podmienky pre komplexný rozvoj osobnosti žiaka.

6.2. Školský podporný tím

V škole funguje aktívny **školský podporný tím**, zložený z pedagogických a odborných zamestnancov školy - školský špeciálny pedagóg, sociálny pedagóg, školský poradca, pedagogické asistentky. Títo úzko spolupracujú s učiteľmi, rodičmi, vedením školy a v rámci multidisciplinárneho prístupu aj s externými odborníkmi (ÚPSVaR, polícia, sociálna kuratela, mimospádové poradenské zariadenia, detský lekár, centrá pre deti a rodiny...), ktorí sa podieľajú na odbornej starostlivosti o dieťa.

Školský špeciálny pedagóg podľa §21, ods. 3 zákona č. 138/2019 Z. z. Zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov:

- vykonáva diagnostickú činnosť okrem diagnostickej činnosti na účel zaradenia dieťaťa alebo žiaka do triedy pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo do školy pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a na účel vypracovania správy z odborného vyšetrenia,
- poskytuje odbornú pomoc a špeciálno-pedagogické poradenstvo deťom a žiakom v rámci špeciálnopedagogickej intervencie,

- poskytuje špeciálno-pedagogické poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom, metodickú podporu pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom príslušnej školy alebo príslušného školského zariadenia,
- poskytuje deťom, žiakom, pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom príslušnej školy alebo príslušného školského zariadenia pomoc a poradenstvo pri prekonávaní bariér vo výchove a vzdelávaní detí a žiakov,
- poskytuje súčinnosť zariadeniu poradenstva a prevencie,
- podieľa sa na tvorbe individuálneho učebného plánu,
- vykonáva priamu výchovno-vzdelávaciu činnosť v špecifických vyučovacích predmetoch,
- koordinuje a metodicky usmerňuje činnosť pedagogických asistentov,
- podporuje spoluprácu pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov so zákonnými zástupcami a ďalšími odborníkmi, fyzickými osobami a právnickými osobami.

Sociálny pedagóg podľa §27, ods. 2 zákona č. 138/2019 Z. z. Zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov:

- vykonáva preventívne činnosti zamerané na predchádzanie a odstraňovanie rizikového správania detí a žiakov a na predchádzanie a odstraňovanie sociálno-patologických javov,
- poskytuje poradenstvo a intervenciu so zameraním na deti a žiakov s rizikovým správaním, ohrozených sociálno-patologickými javmi a na deti a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia,
- poskytuje poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom, pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom,
- vykonáva sociálno-pedagogickú diagnostiku prostredia a vzťahov, osvetovú činnosť a ďalšie činnosti v sociálno-výchovnej oblasti,
- podporuje spoluprácu pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov so zákonnými zástupcami, zamestnancami zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a ďalšími fyzickými osobami a právnickými osobami.

Úlohou **pedagogických asistentov** je podľa §21 ods.1 zákona č. 138/2019 Z. z.:

- podľa požiadaviek učiteľa, vychovávateľa alebo majstra odbornej výchovy a v spolupráci s odbornými zamestnancami vytvára rovnosť príležitostí vo výchove a vzdelávaní, pomáha dieťaťu, žiakovi alebo skupine detí alebo žiakov pri prekonávaní architektonických, informačných, jazykových, zdravotných, sociálnych alebo kultúrnych bariér.

Dôležitým článkom tímu je aj školský poradca školy, ktorí úzko spolupracuje s CPP Zuzkin park 10, Košice. Kariérový poradca poradenského zariadenia definuje ciele a stratégie plánovania výchovného a kariérového poradenstva pre daný kraj a okres a posieľa ponuky rozvoja KP a VP školám. Školský poradca sa pravidelne zúčastňuje na stretnutiach organizovaných poradenským zariadením zameraných na výchovné a kariérové poradenstvo a spoločne usmerňujú žiakov v ich profesijnej orientácii a pri výbere adekvátnej strednej školy.

6.3. Žiaci so ŠVVP

V našej škole vzdelávame žiakov, ktorým diagnostickým vyšetrením v zariadení poradenstva a prevencie boli identifikované špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a rodičia/zákonní zástupcovia súhlasili s uplatnením navrhnutých podporných opatrení, respektíve o ne osobne požiadali. Aktuálne v našej škole vzdelávame žiakov so zdravotným znevýhodnením (vývinové poruchy učenia, narušená komunikačná schopnosť, poruchy aktivity a pozornosti, mentálne postihnutie, poruchy autistického spektra. V súčasnosti nemáme žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, s poruchami správania ani žiakov s nadaním. Škola je čiastočne priestorovo pripravená na vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením, máme vybudovaný bezbariérový prístup do budovy školy.

Škola nemá zriadenú špeciálnu triedu, všetci naši žiaci so ŠVVP sú zaradení do bežných kmeňových tried podľa prislúchajúceho ročníka, vzdelávajú sa podľa rámcového učebného plánu našej školy pričom obsah ich vzdelávania sa v rôznej miere inšpiruje vzdelávacími programami pre jednotlivé druhy znevýhodnenia.

Pri výchove a vzdelávaní žiakov so ŠVVP, ako aj pri tvorbe individuálnych vzdelávacích programov dodržiavame odporúčania poradenských zariadení. K žiakom pristupujeme individuálne a rešpektujeme požiadavky na úpravu prostredia (sedenie žiaka v blízkosti učiteľa alebo asistenta, sedenie so spolužiakom, ktorý je schopný a ochotný mu/jej pomáhať, relaxačný kútik, učebňa na individuálnu prácu), materiálne vybavenie (didaktické pomôcky, kompenzačné pomôcky, interaktívna podlaha, audio-vizuálna technika, PC), na aplikáciu špeciálnych metód a postupov (pozitívna motivácia, časté odmeňovanie aj drobných úspechov, dostatok času na prácu, overovanie pochopenia zadania, inštrukcie zadávané pomalším tempom, zjednodušené, v predtlačenej podobe, delenie zadaných úloh na menšie celky, písomné práce zadávané s predtlačeným zadáním, s menším počtom úloh, predĺženie času určeného na písomnú prácu, zvýraznenie podstaty zadania, odpoveď pri tabuli pod vedením učiteľa formou otázok a odpovedí, testy s výberom správnych odpovedí, dopĺňovacie diktáty...) špecificky v jednotlivých predmetoch pre jednotlivých žiakov. Žiaci, ktorí to potrebujú, sú učiteľmi vedení k efektívnemu samostatnému používaniu kompenzačných a špeciálnych učebných pomôcok (čítacie okienka, čitateľské tabuľky,

gramatické tabuľky, slovníky, vlastnoručne zhotovené pomôcky, pojmové mapy, Bystríkove pomôcky, kalkulačky, prehľad vzorcov, nákresy). Na základe žiadosti zákonného zástupcu a na odporúčanie centra poradenstva a prevencie môže byť žiak rozhodnutím riaditeľky školy oslobodený od vyučovacieho predmetu. Vyučovacie hodiny daného predmetu sa podľa potreby využijú na posilnenie predmetu, v ktorom žiak dosahuje slabšie výsledky alebo sa nahradia iným predmetom, špeciálnopedagogickými intervenciami alebo stretnutiami so sociálnym pedagógom. V rámci personálnych podmienok školy žiaci pracujú s pomocou a podporou pedagogických asistentov, ktorí podľa pokynov učiteľa v danej triede vytvárajú rovnaké príležitosti pre výchovu a vzdelávanie všetkým žiakom. Rozvrh pridelenej asistencie v danom školskom roku je uvedený v IVP, jeho dodatku alebo aktualizácii.

Školský špeciálny pedagóg a sociálny pedagóg realizujú odbornú starostlivosť o našich žiakov formou individuálnych alebo skupinových intervencií, jednorazovo alebo na pravidelnej báze (podľa potreby konkrétneho žiaka. Obsah intervencií školského špeciálneho pedagóga sa inšpiruje obsahom jednotlivých špecifických predmetov (RŠF, TKC, ILI) a je zameraný na rozvíjanie identifikovaných oslabených čiastkových funkcií. Žiaci sú zároveň klientmi centier poradenstva a prevencie a podľa možností sa zúčastňujú reedukačných, stimulačných alebo korekčných cvičení v poradenskom zariadení.

Žiaci so ŠVVP majú vypracovaný **Individuálny vzdelávací program (IVP)**, ktorý nie je potrebné vypracovávať na každý školský rok, ale upravovať podľa potreby. Na tvorbe IVP podľa potreby participujú triedni učitelia, vyučujúci jednotlivých predmetov, pedagogickí asistenti, školský špeciálny pedagóg, sociálny pedagóg, školský poradca a rodičia. IVP sa počas školského roka podľa potreby mení, upravuje a dopĺňa o ďalšie navrhnuté podporné opatrenia. IVP musí byť odsúhlasený zákonnými zástupcami žiaka, ktorí majú právo na jeho kópiu. S IVP sú oboznámení všetci vyučujúci a pedagogickí asistenti v danej triede, ktorú žiak navštevuje, odborní zamestnanci poradenského zariadenia a od druhého stupňa aj samotný žiak, nakoľko efektívne plnenie IVP si vyžaduje súčinnosť všetkých zainteresovaných osôb. Ich spoluprácu počas školského roka koordinuje školský špeciálny pedagóg. Písomne sa IVP vyhodnocuje 1-krát v priebehu školského roka (koniec školského roka), ústne sa vyhodnocuje 1-krát na polroka. Na konci školského roka sa realizuje konziliárne stretnutie za účasti školského špeciálneho pedagóga, triedneho učiteľa, ďalších učiteľov podľa potreby a odborného zamestnanca z poradenského zariadenia. Zo stretnutia sa vypracuje zápisnica, ktorá je založená v Návrhu/osobnom spise žiaka vedeného školským špeciálnym pedagógom, a ktorej obsahom sú odporúčania pre prácu so žiakom v ďalšom školskom roku. V prípade, že stretnutie prebieha len za účasti školského špeciálneho pedagóga a odborného zamestnanca poradenského zariadenia, školský špeciálny pedagóg je povinný pripraviť podklady na základe osobnej, telefonической alebo mailovej komunikácie s chýbajúcimi účastníkmi.

V škole sa nám podarilo vytvoriť materiálno-technické, priestorové aj personálne podmienky pre vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a taktiež pre žiakov v riziku. Zriadili sme senzorickú miestnosť, terapeutickú miestnosť, centrálnu oddychovú zónu, komunitnú študovňu, pracovňu školského špeciálneho pedagóga.

V škole zabezpečujeme aj vzdelávanie žiakov s mentálnym postihnutím. Títo žiaci sa vzdelávajú podľa rámcového učebného plánu našej školy pričom obsah ich vzdelávania vychádza v niektorých predmetoch zo ŠkVP, v iných postupujú podľa vzdelávacieho programu pre žiakov ŠZŠ. Potrebné úpravy sú individuálne nastavené podľa schopností a možností každého žiaka v IVP. Škola im podľa potreby zabezpečuje učebnice a pracovné zošity ŠZŠ v príslušnom ročníku, ale využívajú aj učebné materiály určené pre ZŠ. Žiaci sú zaradení v kmeňovej triede, avšak vo zvýšenej miere pracujú s pomocou pedagogického asistenta a podľa individuálnej potreby pracujú s asistentom aj oddelene v špeciálnej učebni vybavenej názornými pomôckami alebo v pracovni školského špeciálneho pedagóga. Podrobnosti ohľadom rozvrhu, spôsobu práce so žiakmi s mentálnym postihnutím a zodpovednosti vyučujúcich za hodnotenie jednotlivých predmetov sú dohodnuté a odsúhlasené na zasadnutí metodického združenia a predmetovej komisie a sú zaznamenané v IVP žiaka.

6.4 Školská stratégia znižovania školského neúspechu a podporné opatrenia pre žiakov v závislosti od výchovno-vzdelávacích potrieb žiakov

V súlade s Príkazom ministra č. 40/2021, ktorým sa dopĺňa metodický pokyn č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy má naša škola vypracovanú školskú stratégiu zameranú na prevenciu školskej neúspešnosti a minimalizovanie až elimináciu opakovania ročníka žiakov našej školy.

Prostredníctvom Indexu ohrozenia triedni učitelia dvakrát do roka (september, február) identifikujú žiakov, ktorí z rôznych príčin vykazujú slabší prospech. ŠPT v súčinnosti s triednymi učiteľmi analyzuje príčiny slabšieho prospechu žiakov (rozhovory so žiakmi a ich zákonnými zástupcami) a navrhujú podporné opatrenia 1.- 3. stupňa podpory, ktoré by im mohli pomôcť prekonať ťažkosti vo výchovno-vzdelávacom procese alebo aj osobnom živote (stretnutia s členmi ŠPT, pedagogická diagnostika, doučovanie, úprava metód a foriem práce....).

6.5. Systém podpory pre žiakov Základnej školy Drábova 3, Košice

1. stupeň podpory – všetci žiaci = podporná úroveň 1. stupňa podľa Systému poradenstva a

2. stupeň podpory – žiaci v riziku }
3. stupeň podpory - žiaci so ŠVVP } = podporná úroveň 2. stupňa podľa Systému poradenstva a prevencie

1. Stupeň podpory pre všetkých žiakov navštevujúcich Základnú školu Drábova 3, Košice

ODPORÚČANIA PRE PEDAGÓGOV PRI PRÁCI SO VŠETKÝMI ŽIAKMI Základná škola Drábova 3, Košice

VŠEOBECNÉ

- Na začiatku hodiny stanoviť program a na konci ho zrekapitulovať, pravidelne robiť prehľad prebratého učiva alebo činnosti, opakovať a upevňovať vedomosti a zručnosti;
- Jasne odkomunikovať požiadavky na správanie a prácu žiaka;
- Pre ľahšie pochopenie vysvetľovaného učiva sa odporúča používať názorné ukážky konkrétnych predmetov;
- Rozvíjať základné myšlienkové operácie prostredníctvom rozvoja schopnosti počúvať, rozumieť hovorenému a formulovať vlastné výpovede;
- Rešpektovať individuálne psychomotorické tempo žiaka, predĺžiť časovú dotáciu, poskytnúť mu dostatočný čas na vypracovanie úloh;
- Pred žiaka predkladať iba reálne ciele. Výkony žiaka hodnotiť vzhľadom k jeho možnostiam, porovnávať jeho predchádzajúce výkony - súťaženie so sebou samým;
- Pri hodnotení využívať zásadu „často, ale v menšom rozsahu“, žiaka hodnotiť priebežne, vopred informovať o obsahu a rozsahu kontrolných, tematických a štvrtročných prác a diktátov;
- V jeden deň písať písomnú prácu maximálne z dvoch predmetov, v ideálnom prípade len z jedného;
- Ak bol žiak hodnotený známkomu nedostatočnou, môže byť preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, o ktorom bol učiteľ vopred informovaný;
- Pomôcť žiakovi prekonať prípadný neúspech, aby sa u neho neprehlboval pocit menejcennosti v porovnaní so spolužiakmi, poverovať ho úlohami, v ktorých by mohol byť úspešný. Nikdy nezosmiešňovať žiaka za jeho slabší alebo neúspešný výkon;
- Pozitívne motivovať, podporovať vo vykonávanej činnosti, využívať pochvalu, ocenenie a povzbudenie, poskytovať pomoc na individuálnej úrovni;
- Dať žiakovi príležitosť ukázať svoje silné stránky a priebežne ho oceňovať za drobné úspechy. Je veľmi dôležité, aby pedagóg žiaka nestrápnal, neponižoval a nezosmiešňoval. Pre žiaka je primárne dôležité zachovať si sebaúctu;
- Pomôcť žiakovi zaradiť sa do skupinových aktivít;
- Budovať v triede rešpektujúcu a bezpečnú atmosféru;
- Preukázateľne (zápisom) spolupracovať so zákonnými zástupcami a oboznámiť ich s konkrétnymi problémami žiaka;

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

- Po napísaní diktátu dať možnosť žiakovi opraviť svoje chyby. Auto korektúra je jedna z veľmi dôležitých úloh práce a výborný prostriedok k náprave ťažkostí. Ak je žiak schopný nájsť si chyby, je to veľký pokrok.
- Text, ktorý žiak číta, kontrolovať;
- Používať gramatické súhrny pri osvojovaní si učiva.

MATEMATIKA

- Opakovane žiaka motivovať a povzbudzovať k výkonu, čím získa sebaistotu;
- Zadávať prevažne predtlačené kontrolné práce;
- Žiakovi umožniť dostatočný priestor na kontrolu práce;
- Rozlišovať chyby vzniknuté z nezvládnutého učiva a chyby vznikajúce chybným odpisom, zámenou poradia číslíc, písmen, chybným zápisom číslíc pod seba;
- Pracovné postupy rozplánovať na jednotlivé menšie kroky;
- Pred skúšaním dať žiakovi podobné úlohy a príklady na domácu prípravu;
- Tolerovať používanie názoru na prstoch;
- Od siedmeho ročníka umožniť používanie kalkulačky, pri úlohách, kde nie je cieľom precvičovanie numerických príkladov;
- Používať tabuľku násobkov podľa potreby, min. do ukončenia 2.cyklu;
- Mať možnosť používať štvorcový papier pre podpisovanie príkladov;
- Používať gradované kontrolné práce;
- Domáce úlohy dávať len z prebratého učiva.

CUDZÍ JAZYK

- Výuku smerovať na verbálne osvojovanie si cudzieho jazyka, osvojenie si praktických vetných celkov – dorozumievanie sa v cudzine, slovník zaužívaných výrazov a idiémov, pádových väzieb slovies s predložkami, väzieb podstatných mien so slovesami...;
- Nie je vhodné vysvetľovať viac gramatických javov, pravidiel naraz – napr. jedno modálne sloveso, precvičiť a dotrénovať vo väzbách a postupne ďalšie;
- Nové slová si osvojovať vo väzbách, spájať obrázky so slovami, vyhľadávať slovné spojenia k situačným obrázkom, nové prvky napr. gramatického učiva hneď spájať s komunikáciou;
- Zamerať sa na osvojovanie odporúčanej slovnej zásoby a slovných spojení, viet a fráz, využívať WocaBee, (možné je používať IKT, zvukové ukážky, prípadne žiak opakuje po učiteľovi);
- Používať čo najviac názornosti;
- Žiadať od žiaka osvojenie a používanie gramatických pravidiel;
- Zamerať sa na schopnosť žiaka porozumieť jazyku a dohovoriť sa v bežných situáciách, učiť žiaka bežným nadpisom, krátkym pokynom (napr. stanica, obchod,...);
- Pri výučbe je vhodné využívať jednoduché básničky, pesničky, porekadlá, hádanky, vtipy...;
- Zamerať sa na správnu výslovnosť;
- Používať dopĺňovanie vhodných slov do viet (ústnou formou);
- Trénovať reakcie na pokyny v cudzom jazyku bez prekladu do slovenského jazyka;

- Využívať audio nahrávky k tréningu správnej výslovnosti;
- Vždy sa presvedčiť, či žiak porozumel zadaniu;
- Používať gramatické prehľady nepravidelné slovesá počas vyučovania (2. stupeň ZŠ);
- Odložiť skúšanie z dôvodu dlhodobej absencie;
- Diferencovať úlohy podľa potreby.

OSTATNÉ PREDMETY

- Alternatívne formy zisťovania vedomostí sú vhodné tiež v rámci ostatných predmetov;
- Tolerovať pracovné, psychomotorické tempo, tempo písania, čítania, počítania;
- V náukových predmetoch zvýrazniť podstatné, naučiť pracovať s pojmovými mapami so zápisom pojmov, vzťahov a súvislostí;
- Multisenzoriálny prístup vo výuke – používať pri výklade, pri osvojovaní si nového učiva čo najviac zmyslov (počúvaj-pozerať-hovor-napíš-ukáž);
- Skontrolovať porozumenie zadania, dovoliť žiakovi otázky aj v priebehu práce, písomky, priebežne usmerniť v prípade potreby v samostatnej práci;
- Kontrolovať postup práce, nielen výsledok;
- Ústretový, nápomocný prístup pri odpovediach, klásť pomocné otázky, nestresovať, nedávať priestor pre výsmech spolužiakov, výnimočne poskytnúť možnosť odpovede mimo triedy;
- Častú motiváciu, povzbudenie a poskytnutie spätnej väzby;
- Rozdelenie pokynov na menšie časti;
- Okrem slovenského jazyka tolerovať zníženú kvalitu písomného prejavu (do hodnotenia nezahrňovať chyby vznikajúce chybným odpisom, nedostatočnou úpravou, tolerovať zápis tlačnými písmenami);
- Ponechať žiakovi viac času, tolerovať pomalšie pracovné tempo;
- Preferovať ústny prejav, nenaliehať na pohotovú odpoveď, nápomocný prístup;
- Ponechať dostatok času na spracovanie a kontrolu písomných prác;
- V prípade potreby pomôcť žiakovi s porozumením textu a zadania;
- Častejšie využívať názorné pomôcky;
- Záujem žiaka o dané učivo vyvolávať tiež používaním rôznych vizuálnych pomôcok, farieb (fixky, kriedy,...), do výučby začleňovať názorné a praktické ukážky.

2. stupeň podpory pre žiakov v riziku

Sú to žiaci:

- z cudzojazyčného prostredia,
- ktorých prvým jazykom nie je slovenčina
- pokračujú v povinnom predprimárnom vzdelávaní
- predčasne zaškolení (nezrelí)
- so začínajúcimi problémami v učení (predpoklad VPU)
- v diagnostickom procese s problémami v učení, v správaní ...
- s intelektovou úrovňou v pásme podpriemeru
- s aktuálnymi osobnými problémami (rozvod, úmrtie v rodine, šikanovanie....)
- so psychickými problémami krátkodobého a dlhodobého charakteru (seba poškodzovanie, užívanie návykových látok
- so zdravotnými problémami (s veľkým počtom vymeškaných ospravedlnených hodín)

Postup práce so žiakmi v riziku

1. Identifikovanie problémov žiaka v oblasti učenia, správania žiaka rodičom, učiteľom, ŠPT.
2. Podporné opatrenia:
 - návrhy na úpravu v školskom prostredí - intervencia triedneho učiteľa, učiteľa predmetu, školského psychológa, šk. špeciálneho pedagóga, podpora pedagogického asistenta (ak je možnosť)
 - návrhy na úpravu v domácom prostredí (navýšenie času na prípravu, pomoc a kontrola od rodiča pri vypracúvaní domácich úloh, zavedenie režimu a systému práce doma...) podľa odporúčaní ŠPT
 - tieto návrhy musia byť zaznamenané v tlačive Vyjadrenie na účel poskytnutia k podporným opatreniam
 - učiteľ informuje o návrhoch rodiča a člena ŠPT a kópiu tlačiva odovzdá členovi ŠPT (tlačivo bude súčasťou prípadnej žiadosti o diagnostické vyšetrenie žiaka)
3. V prípade potreby delegovanie žiaka na diagnostické vyšetrenie.

ŠPECIÁLNO-PEDAOGICKÉ ODPORÚČANIA PRE PEDAGÓGOV PRI PRÁCI SO ŽIAKMI V RIZIKU

Je v kompetencii učiteľa, ktoré z nasledujúcich odporúčaní použije, najlepšie po dohode s členom ŠPT. Tieto odporúčania musia byť zaznamenané v tlačive – Vyjadrenie k PO

SLOVENSKÝ JAZYK – 1. stupeň (ISCED 1)

- Uprednostňovať preverovanie vedomostí podľa preferencií žiaka, ústna alebo písomná forma odpovede;
- Vhodná je tiež forma doplňovačiek, testov s voľbou správnych odpovedí;
- Pri písomnom prejave je možné, aby si žiak diktoval, čo píše a naučil sa po sebe kontrolovať si text;
- Pri písaní je lepšie písať znamienka ihneď, aj keď sa poruší zásada plynulého písania.
- Pri prepise a odpise kombinovať prepis s doplňovačkami, umožniť tiché „diktovanie si“, množstvo prepisovaného textu redukovať, rešpektovať pomalšie tempo, častejšie žiaka kontrolovať;
- Stimulovať jemnú motoriku a motoriku rúk uvoľňovacími cvičeniami, dbať o správne držanie písacej potreby a sedenie.;
- Pri písaní poznámok dovoliť žiakovi písať si len hlavné body, rešpektovať osobné pracovné tempo žiaka;
- Nedávať prepisovať zošity kvôli úprave;
- Na hodinách slohu hodnotiť obsahovú stránku, nie gramatickú;
- Pri písaní diktátu voliť pomalšie tempo diktovania;
- Možnosť doplňovacích cvičení namiesto diktátov na overenie znalosti pravopisných pravidiel;
- Diktáty nehodnotiť známkou horšou ako 3, vyčíslieť počet chýb alebo sledovaných javov;
- Písať diktát formou doplňovačky, hodnotiť všetky chyby;
- V individuálnych prípadoch dovoliť žiakovi napísať diktát ako domácu úlohu pred diktovaním na vyučovacej hodine, aj inou formou zoznámiť sa najprv s diktovaným textom;

- Prispôbiť počet úloh pri preverovaní vedomostí alebo predĺžiť čas;
- Pri písaní rozdeliť dlhší celok na dve časti alebo viac častí;
- Rešpektovať tempo písania
- Umožniť žiakovi používať pomôcku, na ktorej má vzor písanej podoby jednotlivých písmen;
- viesť žiaka k správnej technike čítania, v prípade potreby tolerovať aj slabikovanie. V individuálnom kontakte viesť žiaka k plynulému slabikovanému hlasnému čítaniu, napr. párovým čítaním, zadávať kratšie úseky. Neznámy text nehodnotiť;
- Zamerať sa na nácvik čítania s porozumením, pochopenie prečítaného textu overovať kladením otázok. Podľa potreby umožniť používať záložku, resp. čítacie okienko, odbúravať dvojité čítanie;
- Nestresovať, nezameriavať sa len na rýchlosť čítania, ale aj na kvalitu - t. z. kvalitu reprodukcie;
- Zadávať kratšie texty k čítaniu;
- Trénovať orientáciu v texte – napr. vyhľadávanie konkrétnych slov, viet v neznámom alebo málo známom texte;
- V individuálnych prípadoch nevyvolávať na hlasné a dlhé čítanie pred triedou;
- viesť k používaniu správnej techniky čítania;
- K domácej príprave dať čítať primerane dlhý text;
- Pred samotným čítaním vybrať z textu ťažké slová a precvičiť ich čítanie;
- Pred čítaním súvislého textu zaradiť rozcvičku čítanie písmen, slabík, slov;
- Pri mimo čítankovom čítaní zadávať len primerané časti diel, nezadávať príliš krátky časový limit na prečítanie.

SLOVENSKÝ JAZYK – 2. stupeň (ISCED 2)

- Uprednostňovať preverovanie vedomostí podľa preferencií žiaka. Ústna alebo písomná forma odpovede;
- Vhodná je tiež forma doplňovačiek, testov s voľbou správnych odpovedí;
- Pri písaní poznámok dovoliť žiakovi písať si len hlavné body, rešpektovať osobné pracovné tempo žiaka;
- Na hodinách slohu hodnotiť obsahovú stránku, nie gramatickú;
- Pri písaní diktátu voliť pomalšie tempo diktovania;
- Možnosť doplňovacích cvičení namiesto diktátov na overenie znalosti pravopisných pravidiel;
- Písať diktát formou doplňovačky, hodnotiť podľa klasickej stupnice;
- Prispôbiť počet úloh pri preverovaní vedomostí, alebo predĺžiť čas;
- Rešpektovať tempo písania. Rešpektovať, ak žiak nechce byť vyvolaný na hlasné a dlhé čítanie pred triedou.

MATEMATIKA

- Vytvárať žiakovi (s pomocou pedagogického asistenta) na kartičkách vzory na riešenie jednotlivých algoritmov, na ktorých bude mať rozkrokované jednotlivé matematické postupy a naučiť žiaka pracovať s nimi;
- Tolerovať pomalšie tempo;
- V numerických úlohách používať jeden spôsob vypočítania, ktorý žiakovi vyhovuje, dovoliť používanie kalkulačky, tabuľku násobkov, premeny jednotiek... (ideálne, ak si žiak vyrobí svoj vlastný „vzorkovník“ z matematiky, ale i z jazykov);

CUDZÍ JAZYK - 1. stupeň (ISCED 1) a 2. stupeň (ISCED 2)

- Nie je vhodné vysvetľovať viac gramatických javov, pravidiel naraz – napr. jedno modálne sloveso, precvičiť a dotrénovať vo väzbách a postupne ďalšie;
- Preferovať verbálne osvojenie učenia sa učiva, písomnú formu ponechať ako vedľajšiu;
- Skúšanie naučených slovíčok písomnou formou zväžiť, chyby v zápise tolerovať, ak sú foneticky správne zapísané;
- Nežiadať od žiaka doslovné preklady;
- Žiadať od žiaka osvojenie a používanie gramatických pravidiel;
- Nedávať čítať dlhé a náročné texty;
- Odpovedať na základe otázok – pri reprodukcii súvislého textu využívať podporné otázky, resp. vypracovať pre žiaka štruktúrovanú osnovu.

OSTATNÉ PREDMETY - 1. stupeň (ISCED 1) a 2. stupeň (ISCED 2)

- Kľúčové písomné práce písať s predĺženým časom (cca o 20 %) alebo redukciou úloh.;
- V náukových predmetoch zvýrazniť podstatné, naučiť pracovať s pojmovými mapami so zápisom pojmov, vzťahov a súvislostí, ktoré môže žiak v zjednodušenej forme používať aj pri vlastnej odpovedi (heslovitý záznam, možnosť dokresľovania...);
- Zadanie rozdeliť na kratšie úseky, kontrolovať postup práce, nielen výsledok;
- Zadávať krátke cvičenia, každodenné, postupne zvyšovať nároky po zvládnutí predchádzajúcich cvičení;
- Systematický individuálny prístup, aby žiak postupne prebral učivo;
- Rozdelenie pokynov na menšie časti a podľa potreby každú z nich žiakovi zvlášť opakovať;
- Pri písomnom overovaní vedomostí voliť skôr práce menšieho rozsahu, testové formy, stručné odpovede. Časovo limitované práce sú menej vhodné, hodnotiť po verbálnom doskúšaní žiaka;
- Priebežne overovať správne pochopenie zadania;
- Pri odpovediach, kde je potrebné vedieť poučky naspamäť, voliť možnosť dopĺňovania textu poučky alebo formou testov s výberom možných odpovedí;
- S dovoľením učiteľa umožniť fotenie mobilom alebo kopírovanie poznámok spolužiaka.

3. stupeň podpory pre žiakov so ŠVVP

Postup práce so žiakmi po diagnostickom vyšetrení.

1. Po absolvovaní diagnostického vyšetrenia a prijatí správy z vyšetrenia nasleduje konzultácia s rodičom, konzílium s pedagogickými zamestnancami o záveroch z vyšetrenia a nastavenia ďalšej práce so žiakom.
2. Práca ŠPT so žiakom podľa potreby a individuálnych ťažkostí.
3. Hodnotenie žiaka na konci každého hodnotiaceho obdobia (na polroku a konci školského roka). Podľa potreby úprava podporných opatrení/IVP
4. Delegovanie žiaka na rediagnostické vyšetrenie podľa potreby.

PSYCHOLOGICKÉ ODPORÚČANIA PRE PEDAGÓGOV PRI PRÁCI SO ŽIAKMI SO ŠVVP

Učiteľ postupuje podľa záverov a odporúčaní z diagnostického vyšetrenia v CPP a na základe konzultácie s členom ŠPT.

VŠEOBECNÉ ODPORÚČANIA

- Ak bol žiak hodnotený známku nedostatočná, môže byť preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, o ktorom bol učiteľ vopred informovaný.
- Uprednostniť formu skúšania, pri ktorej žiak dosahuje optimálny výkon, overiť si tak pre žiaka vhodnejším spôsobom úroveň jeho nadobudnutých vedomostí. Zároveň prihliadať na oslabenia v konkrétnych oblastiach. Je potrebné dopriať žiakovi vždy dostatok času na premyslenie odpovede.
- Používať krátke, jasné inštrukcie, overiť si, či im žiak porozumel. Častejšie opakovať inštrukcie. Viesť žiaka k tomu, aby sa prihlásil, keď niečomu nerozumie.
- Na začiatku hodiny stanoviť program a na konci ho zrekapitulovať, pravidelne robiť prehľad prebratého učiva alebo činnosti, opakovať a upevňovať vedomosti a zručnosti.
- Pre ľahšie pochopenie vysvetľovaného učiva sa odporúča používať názorné ukážky konkrétnych predmetov.
- Zadávané úlohy je potrebné rozložiť na menšie časti, ktoré žiak postupne zvládne.
- Jasne odkomunikovať požiadavky na správanie a prácu žiaka.
- Rozvíjať základné myšlienkové operácie prostredníctvom rozvoja schopnosti počúvať, rozumieť hovorenému a formulovať vlastné výpovede.
- Preukázateľne (zápisom) spolupracovať so zákonnými zástupcami a oboznámiť ich s konkrétnymi problémami žiaka.
- Rešpektovať individuálne psychomotorické tempo žiaka, predĺžiť časovú dotáciu, poskytnúť mu dostatočný čas na vypracovanie úloh, prípadne úlohy rozdeliť na časti. Nehodnotiť to, čo žiak nestihne vypracovať. Umožniť žiakovi zmenu pracovnej polohy, krátky odpočinok, relaxáciu.
- Pred žiaka predkladať iba reálne ciele. Výkony žiaka hodnotiť vzhľadom k jeho možnostiam, porovnávať jeho predchádzajúce výkony - súťaženie so sebou samým.
- Pri hodnotení využívať zásadu „často, ale v menšom rozsahu“, žiaka hodnotiť priebežne, vopred ho informovať, kedy bude skúšaný.
- Neodporúča sa písať písomky ako bleskovky alebo päťminútovky.
- Pomôcť žiakovi prekonať prípadný neúspech, aby sa u neho neprehlboval pocit menejcennosti v porovnaní so spolužiakmi, poverovať ho úlohami, v ktorých by mohol byť úspešný. Nikdy nezosmiešňovať žiaka za jeho slabší alebo neúspešný výkon.
- Pozitívne motivovať, podporovať vo vykonávanej činnosti, využívať pochvalu, ocenenie a povzbudenie, poskytovať pomoc na individuálnej úrovni.
- Dať žiakovi príležitosť ukázať svoje silné stránky a priebežne ho oceňovať za drobné úspechy. Je veľmi dôležité, aby pedagóg žiaka nestrápnal, neponižoval a nezosmiešňoval. Pre žiaka je primárne dôležité zachovať si sebaúctu.
- Budovať v triede rešpektujúcu a bezpečnú atmosféru.
- Pomôcť žiakovi zaradiť sa do skupinových aktivít.

PORUCHY UČENIA

- Pri potrebe navýšenia časovej dotácie v oblastiach, v ktorých nepracuje žiak prirodzene rýchlym tempom, dopriať viac času na spracovanie úloh, aby došlo k prejavu nadobudnutých vedomostí.
- Pri potrebe kompenzačných pomôcok diskutovať aj so žiakom, do akého rozsahu sú pre neho potrebné v jednotlivých predmetoch.
- Pri potrebe do vysvetlenia zadania, viackrát zadanie zopakovať alebo ho pretransformovať do inej podoby, aby došlo k jeho porozumeniu. Používať krátke a jasné inštrukcie. Otázky a úlohy zadávať tak, aby žiak mohol odpovedať jednoznačne.
- Podporovať žiaka v jeho výkonoch, rozvíjať nadobudnuté vedomosti a utvrdzovať tie, ktoré už vie. Pokúsiť sa mu opätovne vysvetliť tie, v ktorých si nie je istý, aby nedochádzalo len k mechanickému naučeniu, ale aj tendencii naučené použiť.
- Hodnotiť vždy iba to, čo žiak stačí vypracovať, nie to, čo nevypracoval.
- Oceniť snahu, aj keď výsledok práce nezodpovedá našim predstavám, oceniť akékoľvek drobné pokroky v čítaní a v pravopise.
- Za neúspech žiaka nekarhať. Hodnotenie a klasifikácia majú pôsobiť povzbudivo.
- Žiaka vopred informovať, čo od neho budeme vyžadovať, z čoho bude hodnotený, nech nie jeho výkon negatívne ovplyvnený.
- V prípade, že sa žiak nevyhne písomnému skúšaniam, môže mať podľa potreby na vypracovanie písomných úloh viac času ako je obvyklé, mal by mať povolené používať didaktické pomôcky, technické pomôcky, kompenzačné pomôcky, upravené materiály, špeciálne pracovné listy a učebnice a iné (diktafón, notebook, gramatické tabuľky, pravidlá slovenského pravopisu, diktát pripravený ako doplnovačka, odkopírované poznámky od spolužiakov, dyslektické (čítacie) okienko, dyslektická tabuľka, a i.).
- V prípade písomných prác (aritmetických výpočtov) poskytnúť čistý papier na pomocné výpočty.
- Dlhšie učivo je vhodné rozdeliť na niekoľko ucelených kratších častí, pedagóg by mal viesť vyučovaciu hodinu interaktívne, zapájať žiaka do výkladu, dávať mu otázky.
- Verbálne vysvetľovanie je vhodné doplniť ilustráciami, zvýrazniť kľúčové slová farebne, používať obrázky a iné názorné pomôcky. Zložitejšie postupy, kľúčové slová je vhodné napísať v bodoch na tabuľu. Nové pojmy vždy vysvetľovať a objasňovať v rôznych súvislostiach, nadväzovať na skúsenosti žiaka.
- Používať efektívne stratégie učenia, pre porozumenie a osvojenie preberaného učiva.
- Nové učivo usporiadať po krokoch, postupnosť od jednoduchého k zložitejšiemu.
- Poskytovať žiakovi dostatok možností na precvičovanie a osvojenie učiva.
- Vždy, keď je to potrebné, konzultovať rozsah učiva so špeciálnym pedagógom/príp. školským logopédom.
- Prihliadať na znížený grafický prejav vo všetkých predmetoch.
- Nedávať žiakovi písať rozsiahle zápisy, inak sa úroveň grafického prejavu zníži natoľko, že budú poznámky nepoužiteľné – dať žiakovi písať len časť textu, ostatné mu umožniť odkopírovať od spolužiakov alebo mu poskytnúť vopred predtlačný text.

ADHD A PROBLÉMOVÉ SPRÁVANIE

- Pokiaľ možno vylúčiť všetky vedľajšie rušivé podnety. Vhodné je žiaka posadiť do blízkosti učiteľa, na dohľad. Poprípade s pokojnejším spolužiakom tak, aby mal v zornom poli čo najmenej rušivých podnetov. Počas vyučovania mať na lavici k dispozícii len pomôcky, ktoré momentálne potrebuje.
- Žiak s ADHD má problém s udržaním poriadku a učebnými schopnosťami. Je potrebné zaistiť, aby si správne zaznamenával úlohy, usporiadal pracovný priestor a pomôcky.
- Oddychom je pohybové uvoľnenie. Nenútiť žiaka do úplného klľudu. Dovoľiť mu pri práci kľáčať, stáť alebo meniť polohu. V školskej triede ho umiestniť tak, aby nerušil ostatných žiakov. Žiaka s ADHD je nevhodné trestať zákazom pobytu vonku (možnosť „vybehať sa“ je pre takéhoto žiaka základnou potrebou).
- Školské skúšanie a práce, ktoré budú hodnotené/klasifikované, by sa mali diať iba za dobrého sústredenia a dobrej spolupráce žiaka, a to len v prvej polovici vyučovacieho času a na začiatku jednotlivých vyučovacích hodín.
- Pri slovnom skúšaní sa odporúča skúšať žiaka kratšie a radšej dva krát. Ak žiak píše písomnú prácu, je vhodné rozdeliť ju podľa potreby na viac kratších častí.
- Nepripustiť, aby vznikol pocit menejcennosti pri stále opakovaných neúspechoch v súťaži s druhými žiakmi, ani pocit výnimočnosti pri zvláštnom vedení, ktoré mu učiteľ poskytuje.
- Snažiť sa upriamiť pozornosť žiaka ešte skôr, ako ho bude potrebné dôrazne napomenúť (napríklad letmý dotyk).
- Stanoviť pre žiaka primerané krátkodobé ciele, ktoré je žiak schopný splniť v reálnom časovom termíne.
- Potrebné je jednoznačné vedenie - zo správania je potrebné dôsledky vyvodzovať okamžite.
- V rámci priebežného hodnotenia je vhodné využívať rôzne formy hodnotenia, nielen klasické známkovanie (percentá, vyznačenie jednotlivých chýb, slovné hodnotenie),
- Vymedzenie hraníc a dodržiavanie všeobecných školských či triednych pravidiel (žiak by mal dopredu vedieť, aké následky má ich porušovanie),
- Vysvetliť žiakom, prečo je pre nich preberaná látka dôležitá, využívať farebné písacie potreby na tabuľu, pracovať s grafmi, mapami, názornými ukážkami, používať počítačové prezentácie,
- Vyučovaciu hodinu obohacovať aj o tímové aktivity – rozdelenie triedy na skupinky a následne zadanie úloh,
- Pravidelná kontrola vyhotovených domácich úloh a poznámok v zošite, na záver vyučovania prekontrolovať úlohy zadané v priebehu vyučovacej hodiny,
- Využiť prebytok energie u žiaka – zapájať ho do školských žiackych projektov, mimoškolských aktivít, zadávať mu rôzne typy nie veľmi zložitých úloh alebo stručne precvičovať prebraté učivo,
- Vyhybať sa direktívnemu prístupu a príkazom či zákazom, namiesto toho sa skúsiť so žiakom pokojne porozprávať a vysvetliť mu, čo sa od neho očakáva.
- Pri hodnotení správania je efektívnejšie pozitívne hodnotiť dobré správanie sa žiaka ako trestať nežiaduce prejavy v správaní.
- Poskytnúť žiakovi viac podpory, porozumenia, snažiť sa vytvoriť vzťah plný dôvery.
- Odmeňovať dobrú prácu a udržať pozornosť pochvalou.
- V rámci vyučovacej hodiny zahrnúť viacero rôznorodých aktivít, ktoré upútajú pozornosť žiaka.
- Uistiť sa, či žiak sleduje výklad učiteľa, napr. udržiavať s ním častejší očný kontakt.

- Upútať pozornosť žiaka jeho aktívnym vtiahnutím do vyučovacieho procesu, napr. požiadať ho o pomoc pri rozdávaní pomôcok, písaním kľúčových slov na tabuľu.
- Častejšie striedanie činností.
- Jasná štruktúra vyučovania. Predvídateľné a dôsledné správanie pedagóga.
- Častý nácvik žiadúceho správania, názorné predvádzanie správneho postupu pri plnení rutinných úloh a príležitostné opakovanie požiadaviek a pravidiel.
- Jasne a spravodlivo stanoviť dôsledky nežiadúceho správania. Venovať dostatok času vysvetleniu toho, čo je v triede prijateľné a čo nie.
- Oddeliť správanie, ktoré sa nám nepáči od samotnej osoby žiaka - „Nepáči sa mi, keď robíš.....“ namiesto „Si zlý!!“
- Pomôcť žiakovi nájsť prostriedok, ktorým môže redukovať aktuálne prežívané napätie, hnev (napr. dovoliť mu kresliť, modelovať z plastelíny).
- Upozorniť žiaka, že s ním nechceme bojovať, ukázať mu rešpekt a pomôcť mu nájsť spôsob, ako získať pocit dôležitosti, uznania primeraným spôsobom.
- Učiteľ alebo triedny učiteľ zváži, či je nevyhnutné vhodným, taktným spôsobom vysvetliť ostatným žiakom v triede špecifický prístup v hodnotení žiaka s poruchou správania.
- Poskytnúť žiakovi viac podpory, porozumenia, snažiť sa vytvoriť vzťah plný dôvery.

POMALÉ PSYCHOMOTORICKÉ A PRACOVNÉ TEMPO

- Vystaviť na nástenke rozvrh a pravidlá a často ich vysvetľovať.
- Na začiatku hodiny stanoviť program a na konci ho zrekapitulovať, pravidelne robiť prehľad prebratého učiva alebo činnosti, opakovať a upevňovať vedomosti a zručnosti.
- Pri vysvetľovaní zapísať na tabuľu hlavné body.
- Poskytovať žiakovi rôzne účinné podnety, ktorých sa bude môcť zachytiť, keď ochabne jeho pozornosť, na hodinu si pripraviť rôzne činnosti.
- Žiakov, ktorí majú najväčšie ťažkosti, posadiť blízko niekoho, kto im môže pomôcť, ale tak, aby ich bolo možné podľa potreby posadiť aj ďalej od seba, aby neboli nikým rušení a zaistiť priestory, aby žiaci mali kde sami zvládnuť svoje správanie.
- Úlohy rozdeliť na menšie časti tak, aby zodpovedali možnostiam koncentrácie pozornosti žiakov, dokončenie úlohy okamžite potvrdiť a aj primerane oceniť.

ŽIACI CHORÍ A ZDRAVOTNE OSLABENÍ

- Žiak má v dôsledku zdravotného oslabenia sťažené podmienky v bežnom živote, je preto nevyhnutné mať pochopenie pre jeho osobitosti (výkyvy v práci, úzkostné prežívanie a iné), dôležitá je trpezlivosť a akceptácia. Nezávisí len od samotného žiaka, aby úspešne prekonával svoje ťažkosti, dôležité je aj vnímanie celkovej situácie a pozitívne a podporné pôsobenie ako rodičov, tak aj učiteľov a i. Liečba bez farmakoterapie nie je u tejto poruchy mysliteľná. Treba si uvedomiť, že žiak alebo adolescent trpiaci touto diagnózou potrebuje oveľa väčšiu pozornosť a starostlivosť ako jeho zdraví vrstovníci. Porucha vyžaduje veľkú dávku trpezlivosti, pochopenia a mnoho láskyplnej dôslednosti. To všetko pomôže chorému získať späť pocit istoty v preňho tak neistom svete.
- Zdravotné oslabenie prináša so sebou kolísavý priebeh, preto v prípade „horších“ dní vynechať písanie písomných prác, prípadne nehodnotiť výsledky týchto prác. V prípade potreby umožniť žiakovi svoju odpoveď zopakovať v iný deň.

- Upovedomiť žiaka vopred na skúšanie, písomnú prácu.
- Využívať pochvalu, podporu, pozitívnu motiváciu, povzbudenie.
- Nevystavovať žiaka zbytočným stresovým a záťažovým situáciám.
- Dať žiakovi pocit podpory, chápanie a bezpečné školské prostredie.

SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉ PROSTREDIE

- Vedomosti prednostne preverovať ústnym preskúšaním, pri ktorom má učiteľ väčší priestor klásť žiakovi otázky, naviesť ho na odpoveď.
- Pokiaľ sú vedomosti preverované písomne, voliť jednoduché otázky, prípadne voliť testy s možnosťou zakrúžkovania správnej odpovede.
- Nezasahovať nevhodne do odpovede žiaka, umožniť plne prejavíť svoje vedomosti, neprerušovať pri prípadnej súvislej odpovedi.
- Neprekvapovať neočakávaným skúšaním, ale preferovať pravidelné skúšanie alebo dopredu oznámené skúšanie, nie náhodné a nie za trest.
- Vytvoriť atraktívne edukačné prostredie rešpektujúce sociálne, kultúrne a jazykové špecifiká žiaka zo SZP.
- Zapájať žiakov do mimoškolskej záujmovej činnosti.
- Rozvíjať schopnosť komunikovať v slovenskom jazyku.
- Rozvíjať schopnosť seba prezentácie a podporiť pozitívny seba obraz.
- Využívať:
 - metódu viacnásobného opakovania informácie – umožňuje žiakovi čo najpresnejšie prijať novú informáciu,
 - metódu nadmerného zvýraznenia informácie – učiteľ môže zvýrazniť pozadie, informáciu, predmet farebne, iným typom písma a pod.,
 - metóda multisenzorického sprostredkovania – žiak prijíma informáciu viacerými zmyslami,
 - sluchové cvičenia, sluchovo–pohybové cvičenia, pohybovo–sluchovo-zrakové cvičenia zamerané na rozvoj zmyslovej percepcie,
 - tvorivé manipulačné činnosti zamerané na rozvoj elementárnych grafických a manipulačných zručností žiakov.

ŠPECIÁLNO-PEDAGOGICKÉ ODPORÚČANIA PRE PEDAGÓGOV PRI PRÁCI SO ŽIAKMI SO ŠVVP

SLOVENSKÝ JAZYK

- Uprednostňovať preverovanie vedomostí ústnou formou pred písomnou.
- Vhodná je tiež forma doplňovačiek, testov s voľbou správnych odpovedí.
- Pri písomnom prejave je potrebné, aby si žiak diktoval čo píše a naučil sa po sebe kontrolovať si text.
- Pri písaní je lepšie písať znamienka ihneď, aj keď sa poruší zásada plynulého písania.
- Pri prepise a odpise kombinovať prepis s doplňovačkami, umožniť tiché „diktovanie si“, množstvo prepisovaného textu redukovat', rešpektovať pomalšie tempo, častejšie žiaka kontrolovať.
- Stimulovať jemnú motoriku a motoriku rúk uvoľňovacími cvičeniami, dbať o správne držanie písacej potreby a sedenie.

- Pri písaní poznámok dovoliť žiakovi písať si len hlavné body, rešpektovať osobné pracovné tempo žiaka.
- Nedávať prepisovať zošity kvôli úprave.
- Štylistickú, gramatickú a grafickú stránku písomného prejavu hodnotiť s prihliadnutím na VPU, ktorá priamo ovplyvňuje kvalitu písomnej práce žiaka. Vhodné je slovné hodnotenie, hodnotenie počtom chýb, známku je vhodné hodnotiť, keď sa práca „podarí“.
- Na hodinách slohu hodnotiť obsahovú stránku, nie gramatickú.
- Slohové cvičenia v písomnej forme sú nevhodné, vhodná je forma ústneho prejavu s výberom tém rozvíjajúcich fantáziu žiaka. Vhodné je tiež dopĺňanie nedokončených viet alebo dokončenie príbehu, konverzácie.
- Pri písaní diktátu voliť pomalšie tempo diktovania.
- Chyby v diktátoch neopravovať klasickým spôsobom, ale prepísať správne slovo, chyby neopravovať červeným, ale zeleným perom, slová správne napísané výrazne podčiarknuť, urobiť spoločný rozbor.
- Možnosť dopĺňovacích cvičení namiesto diktátov na overenie znalosti pravopisných pravidiel.
- Diktáty nehodnotiť známku horšou ako 3, vyčísliť počet chýb.
- Po napísaní diktátu dať možnosť žiakovi opraviť svoje chyby. Auto korektúra je jedna z veľmi dôležitých úloh práce s integrovanými žiakmi a výborný prostriedok k náprave ťažkostí. Ak je žiak schopný nájsť si chyby, je to veľký pokrok.
- Hodnotiť vypracované úlohy, tie ktoré nestihne, nehodnotiť ako nesprávne.
- Pri písaní rozdeliť dlhší celok na dve časti alebo viac častí
- Umožniť žiakovi používať pomôcku, na ktorej má vzor písanej podoby jednotlivých písmen.
- Častejšie zadávať úlohy na prepis – ako predpoklad k zlepšeniu rýchlosti písania a osvojenia gramatiky.
- viesť žiaka k správnej technike čítania, v prípade potreby tolerovať aj slabikovanie. V individuálnom kontakte viesť žiaka k plynulému slabikovanému hlasnému čítaniu, napr. párovým čítaním, zadávať kratšie úseky. Neznámy test neklasifikovať/nehodnotiť.
- Zamerať sa na nácvik čítania s porozumením, pochopenie prečítaného textu overovať kladením otázok. Podľa potreby umožniť používať záložku, resp. čítacie okienko, odbúravať dvojité čítanie.
- Nestresovať, nezameriavať sa len na rýchlosť čítania, ale aj na kvalitu - t. z. kvalitu reprodukcie.
- Zadávať kratšie texty k čítaniu
- Trénovať orientáciu v texte – napr. vyhľadávanie konkrétnych slov, viet v neznámom alebo málo známom texte.
- Nevyvolávať na hlasné a dlhé čítanie pred triedou.
- K domácej príprave dať čítať primerane dlhý text .
- Pred samotným čítaním vybrať z textu ťažké slová a precvičiť ich čítanie.
- Text, ktorý žiak číta, kontrolovať.
- Pred čítaním súvislého textu zaradiť rozcvičku čítanie písmen, slabík, slov.
- viesť žiaka k tomu, aby si chyby v čítaní sám objavil a opravil.
- Pri povinnom čítaní zadávať len primerané časti diel, nezadávať príliš krátky časový limit na prečítanie.

MATEMATIKA

- Pri hodnotení striedavo využívať ústne i písomné odpovede.
- Opakovane žiaka motivovať a povzbudzovať k výkonu, čím získa sebaistotu.
- Vytvárať si na kartičkách vzory na riešenie jednotlivých algoritmov, na ktorých bude mať rozkrokované jednotlivé matematické postupy a naučiť žiaka pracovať s nimi.
- Tolerovať pomalšie tempo.
- Tolerovať pri písomnom nácviku matematických operácií chyby z nesprávneho podpísania čísel.
- Zadávať predtlačené kontrolné práce.
- Žiakovi umožniť dostatočný priestor na kontrolu práce.
- Pri kontrole spolupracovať so žiakom a viesť ho k zvládnutiu tejto činnosti.
- Slovné úlohy – nacvičiť istý typ (spolu, o viac, o menej, krát viac,...) nemeniť formuláciu zadania, zvýrazniť kľúčové slovo, čo máme vypočítať.
- Pri slovných úlohách v prípade potreby nesprávny krok žiakovi hneď opraviť.
- Rozlišovať chyby vzniknuté z nezvládnutého učiva a chyby vznikajúce chybným odpisom, zámenou poradia číslic, písmen, chybným zápisom číslic pod seba.
- Pracovné postupy rozplánovať na jednotlivé menšie kroky.
- Pri písomných prácach prispôbiť počet a náročnosť príkladov schopnostiam žiaka.
- V numerických úlohách používať jeden spôsob vypočítania, ktorý žiakovi vyhovuje, dovoliť používanie kalkulačky, tabuľku násobkov, premeny jednotiek... (ideálne, ak si žiak vyrobí svoj vlastný „vzorkovník“ z matematiky, ale i z jazykov).
- Pred skúšaním dať žiakovi podobné úlohy a príklady na domácu prípravu.
- Tolerovať používanie názoru na prstoch.

CUDZÍ JAZYK

- V cudzom jazyku u žiakov tolerovať nedostatočné rozlišovanie slov, s deficitmi v zrakovom vnímaní – nesprávny zápis slov, neschopnosť identifikovať slová v niekoľkoriadkových textoch. Dovoľiť prepisy slov „píš ako počuješ“.
- Výuku smerovať na verbálne osvojovanie si cudzieho jazyka, osvojenie si praktických vetných celkov – dorozumievanie sa v cudzine, (žiak si postupne zhotovuje slovník zaužívaných výrazov, pádových väzieb sloviess s predložkami, väzieb podstatných mien so slovesami, vetné konštrukcie, zaužívané frázy,...).
- Nie je vhodné vysvetľovať viac gramatických javov, pravidiel naraz – napr. jedno modálne sloveso, precvičiť a natréňovať vo väzbách a postupne ďalšie.
- Farebne zobrazovať kmeň slova, gramatické kategórie, slovné druhy... Zápis textu do riadkov alebo prehľadných celkov s jednoduchou orientáciou na ploche.
- Nepostupovať k vyššej úrovni, pokiaľ nebola zvládnutá predchádzajúca.
- Nové slová si osvojovať vo väzbách, spájať obrázky so slovami, vyhľadávať slovné spojenia k situačným obrázkom, nové prvky napr. gramatického učiva hneď spájať s komunikáciou.
- Vyskúšať efektívnosť „sluchovej cesty“ pri vyučovaní.
- Zamerať sa na osvojovanie najdôležitejšej slovnej zásoby a slovných spojení, viet a fráz (možné je používať magnetofón, diktafón, prípadne žiak opakuje po učiteľovi).
- Písomnú formu výučby ponechať ako vedľajšiu.
- Používať čo najviac názornosti.
- Zvážiť skúšanie naučených slovíčok písomnou formou, chyby v zápise tolerovať, ak sú foneticky správne zapísané.
- Chyby opravovať zeleným perom, vhodné je využitie PC k samostatnej práci, taktiež na domácu prípravu.

- Nežiadať od žiaka doslovné preklady a skladanie viet z izolovane osvojených slovíčok
- Nežiadať od žiaka presné osvojenie a používanie všetkých gramatických pravidiel.
- Zamerať sa na schopnosť žiaka porozumieť jazyku a dohovoriť sa v bežných situáciách, učiť žiaka bežným nadpisom, krátkym pokynom (napr. stanica, obchod,...).
- Pri výučbe využívať jednoduché básničky, pesničky, porekadlá, hádanky, vtipy....
- Zamerať sa na správnu výslovnosť.
- Používať dopĺňovanie vhodných slov do viet (ústnou formou);
- Nedávať čítať dlhé a náročné texty.
- Odpovedať na základe otázok – pri reprodukcii súvislého textu využívať podporné otázky, resp. vypracovať pre žiaka štruktúrovanú osnovu.
- Nepísať do stĺpcov, ale do riadkov, na čítanie taktiež používať text písaný do riadkov;
- Nepoužívať v učebniciach tzv. „bublíny“.
- Trénovať reakcie na pokyny v cudzom jazyku bez prekladu do slovenského jazyka;
- Čítať slová ako celky – tzv. globálnou metódou.
- Využívať audio nahrávky k tréningu správnej výslovnosti
- Zhotoviť slovník zaužívaných výrazov a idiomov, pádových väzieb sloviess s predložkami, väzieb podstatných mien so slovesami...(zhotovenie realizuje žiak s priebežným usmerňovaním vyučujúceho).
- Podľa možnosti uprednostniť učebnice a pracovné zošity s výkladom v slovenčine;
- Vždy sa presvedčiť, či žiak porozumel zadaniu.

OSTATNÉ PREDMETY

- Alternatívne formy zisťovania vedomostí sú vhodné tiež v rámci ostatných predmetov;
- Kľúčové písomné práce písať s predĺženým časom (cca o 20 %) a redukciou úloh..
- Tolerovať pracovné, psychomotorické tempo, tempo písania, čítania, počítania.
- V náukových predmetoch zvýrazniť podstatné, naučiť pracovať s pojmovými mapami so zápisom pojmov, vzťahov a súvislostí, ktoré môže žiak v zjednodušenej forme používať aj pri vlastnej odpovedi (heslovitý záznam, možnosť dokresľovania...).
- Multisenzoriálny prístup vo výuke – používať pri výklade, pri osvojovaní si nového učiva čo najviac zmyslov (počúvaj-pozerať-hovor-napiš-ukáž).
- Nezadávať písomné práce, úlohy s obmedzeným časom, bleskovky, päťminútovky, alebo ich výsledky nehodnotiť.
- Skontrolovať porozumenie zadania, dovoliť žiakovi otázky aj v priebehu práce, písomky, priebežne usmerniť v prípade potreby v samostatnej práci.
- Zadanie rozdeliť na kratšie úseky, kontrolovať postup práce, nielen výsledok.
- Žiaka dopredu informovať o písaní písomnej práce, o obsahu a rozsahu písomnej práce.
- Pri krátkych, každodenných cvičeniach postupne zvyšovať nároky po zvládnutí predchádzajúcich cvičení.
- Ústretový, nápomocný prístup pri odpovediach, klásť pomocné otázky, nestresovať, nedávať priestor pre výsmech spolužiakov, poskytnúť možnosť odpovede mimo triedy.
- Hodnotiť vypracované úlohy, tie ktoré nestihne, nehodnotiť ako nesprávne.
- Častú motiváciu, povzbudenie a poskytnutie spätnej väzby.
- Systematický individuálny prístup, aby žiak postupne prebral učivo.
- Rozdelenie pokynov na menšie časti a podľa potreby každú z nich žiakovi zvlášť opakovať.

- Pri písomnom overovaní vedomostí voliť skôr práce menšieho rozsahu, testové formy, stručné odpovede. Časovo limitované práce sú menej vhodné, hodnotiť po verbálnom doskúšaní žiaka.
- Vo všetkých predmetoch tolerovať zníženú kvalitu písomného prejavu (do hodnotenia nezahrňovať chyby vznikajúce chybným odpisom, nedostatočnou úpravou, tolerovať zápis tlačenými písmenami...) uprednostniť kvalitu pred kvantitou.
- Preferovať ústny prejav, nenaliehať na pohotovú odpoveď, nápomocný prístup.
- Ponechať dostatok času na spracovanie a kontrolu písomných prác.
- Pomôcť žiakovi s porozumením textu.
- Tolerovať horšiu grafickú úpravu písomného prejavu.
- Častejšie využívať názor.
- Priebežne overovať správne pochopenie zadania.
- Pri odpovediach, kde je potrebné vedieť poučky naspamäť, voliť možnosť doplňovania textu poučky alebo formou testov s výberom možných odpovedí.
- Záujem žiaka o dané učivo vyvolávať tiež používaním rôznych vizuálnych pomôcok, farieb (fixky, kriedy,...), do výučby začleňovať názorné a praktické ukážky.
- U žiakov s ťažšou formou VPU tolerovať kopírovanie poznámok spolužiaka, zvukový záznam výkladu a pod.

PORUCHA AKTIVITY A POZORNOSTI

- Zostaviť jasný rozvrh činností a napísať pre každého zrozumiteľne krátke pravidlo správania sa v škole alebo mimo nej.
- Každú mimoškolskú aktivitu je dobré vopred oznámiť a prediskutovať so žiakmi (hyperaktívny žiak sa musí na to pripraviť a zamerať). Každú zmenu oznámiť pokojne.
- Používať priame, krátke a výstižné vety (aj príkazy a inštrukcie musia byť jasné a jednoduché). Dôležité pokyny posilniť pomocou vizuálneho alebo telesného kontaktu.
- Pri rušivom a neprimeranom správaní žiaka by mal učiteľ zostať pokojný a nezvyšovať hlas. Lepšie je počkať, až sa žiak upokojí, a potom problém predebatovať. Pri nevhodnom reagovaní navrhnúť alternatívy- poradiť mu, ako by mohol reagovať inak.
- Pri silnom nepokoji na vyučovaní je možné zaradiť uvoľňovacie sekvencie pomocou hier zameraných na telo.
- Nie sú vhodné bleskovky a päťminútovky.
- Organizovať prácu žiakov v menších skupinách.
- Dôležité úlohy nenechávať na posledné vyučovacie hodiny. Dôležitý výklad učiva podať v prvých 20 minútach.
- Nechať radšej žiaka urobiť jednu časť práce správne, než celú s chybami. Zadávať kratšie úlohy postupne, radšej než jednu dlhú.
- Odmeňovať aj pohotovosť a snahu, nie len výsledok.
- Cez prestávky je vhodné umožniť pohybové aktivity (napr. na chodbe alebo v senzorickej miestnosti).
- Venovať pozornosť vzťahom medzi žiakmi – chrániť žiaka, aby sa nestalo triednym šašom, „blbcom“ alebo obetným baránkom.
- Buďte pozorní pri práci žiaka – pozornosť si vyžadajte alebo smerom k žiakovi odkomunikujte oslovením, ľahkým dotykom, prikývnutím, úsmevom.
- Žiak sa musí učiť tak, aby sa súčasne niečomu priučili aj ostatní, má čítať nahlas (ak mu to nespôsobuje stres), má sám zreprodukovať učebnú látku spolužiakom.
- Učiť žiakov dávať pozor na neverbálne podnety, aby lepšie udržali pozornosť, poskytovať im často spätnú väzbu o ich správaní – aj pozitívnu.

- Keď žiak poruší pravidlo, nereagovať s posmechom alebo rozčúlene. Spýtať sa žiaka, aké pravidlo bolo porušené, ak je treba, formulovať ho ešte raz. Potom zvoliť vhodnú metódu, ktorá by mala byť účinná a okamžitá. Dlhú už potom o ňom nehovoriť.
- Ako trest nesmie byť nič, čo „zablokuje“ životne dôležité potreby žiaka - napr. pohyb cez prestávky je dôležitý, dodatočné úlohy, ktoré vyžadujú pozornosť.
- Ako vhodný je systém bodov, jeho pravidelné vyhodnocovanie a jasné odôvodnenie, a taktiež technika s názvom Semafór.

LOGOPEDICKÉ ODPORÚČANIA PRE PEDAGÓGOV PRI PRÁCI SO ŽIAKMI SO ŠVP

- Rozvíjať aj neverbálne zručnosti (orientácia, pamäť, jemná motorika, grafomotorika, sluchové a zrakové funkcie).
- Dávať pozor na preťaženie, psychickú únavu žiaka, poskytovať pravidelné prestávky na oddych, relax mimo lavice/triedy.
- Ideálny je menší detský kolektív.
- Zadávať stručné slovné pokyny v poradí, v akom majú byť vykonané, viackrát zopakovať inštrukciu.
- Ponechať dostatok času na porozumenie.
- Preformulovať, parafrázovať inštrukcie, používať jasné, priame požiadavky.
- Používať aktívne slovné väzby namiesto pasívnych ako aj kratšie, jednoduché vety.
- Overovať porozumenie zadania úloh priebežne počas žiakovej práce.
- Podporovať žiaka v tom, aby požiadal o vysvetlenie keď nerozumie.
- Spomaliť tempo reči - žiaci s oslabením vo verbálno – akustickej pamäti potrebujú viac času na súčasné spracovanie fonologického a sémantického aspektu slov v prúde reči.
- Akceptovať pretrvávajúce narušenie komunikačnej schopnosti žiaka ako v jeho rečovom prejave, tak aj v čítaní, kde pretrvávajú fonologická porucha, substitúcie, asimilácie hlások a artikulačná neobratnosť, kde žiak prispôsobuje výslovnosť pre neho ľahšie vysloviteľnej hláske – z toho môžu vyplývať chyby v čítaní i v písaní.
- Akceptovať nedostatky vo verbálnom vyjadrovaní žiaka – hľadať iné náhrady – výber viacerých možností odpovedí, v čo najväčšej miere podporovať verbálne vyjadrovanie žiaka vizualizáciou učiva prostredníctvom obrázkového materiálu, použitím pojmových máp, nápovedných tabuliek s daným precvičovaným gramatickým javom.
- Pomôcť s formuláciami (poskytnúť sémantické ako aj fonetické nápovede).
- Slovné odpovede brať citlivo, poskytnúť dostatok času, príp. ponúknuť slová, ktoré môže žiak použiť. Netrvať na presnom znení odpovede. Pri dysgramatizme poskytnúť správny tvar slova, používať pomocné otázky či osnovu.
- Nehodnotiť vonkajšiu stránku prejavu, zamerať sa na obsah.
- Rozvíjať slovnú zásobu, tvorbu viet, naratívne schopnosti, konverzačné schopnosti, fonemickú diferenciaciu, akusticko-verbálnu pamäť.
- Slovné odpovede brať citlivo, poskytnúť dostatok času, príp. ponúknuť slová, ktoré môže žiak použiť. Netrvať na presnom znení odpovede. Ak si žiak nevie vybaviť správne slovo, napovedať mu opisom významu slova, príp. prvou hláskou či slabikou.
- V písanom prejave nehodnotiť zámery hlások, nesprávne gramatické tvary slov, nesprávne časovanie a skloňovanie.
- Efektívne pre žiakov s dysfáziou sú online cvičenia, práca na počítači, edukačné webové portály.
- Pri písomnom skúšaní preferovať test – doplnenie, výber správnej odpovede, maximálne jedno či dvojslovnú odpoveď, nevyžadovať od žiaka celé vety. Vynechať alebo aspoň redukovat časovo limitované skúšky (päťminútovky).

- Využívať pojmové mapy alebo grafy.
- Cudzí jazyk hodnotiť slovne, zamerať sa na frázy a konverzačné zručnosti, nepieť na gramatických pravidlách, akceptovať foneticky správne napísané slová, využívať vizuálnu podporu pri výučbe.
- Citlivo pristupovať ku klasifikácii a k pedagogickému hodnoteniu.

Dodatok č.5 schválený pedagogickou radou školy dňa 28.08.2023

Podpis riaditeľky školy: